

Móttó helyett, avagy a fatál is tévedés...

Nagyapó reszkető kezével kilötyköli a levest, elejti a kanalat, leveri a tányért... Fia megelégedi s legközelebb terítéskor horpadt pléhtányért és kanalat készít oda neki. Nagyapó nagyot nyel, de szó nélkül hagyja a dolgot. A fia látja ám, hogy ebéd után az ő kisleánya valamit buzgón farigcsál.

– Mit csinálsz, fiacskám? – kérdezi tőle.

– Fatálat faragok édesapámnak, ha megöregszik, tudjak neki miben ebédet adni... – mondja a gyerek.

Az apa persze elszégyelli magát és legközelebb asztalfőre ülteti nagyapót.

A mese persze didaktikus, de találóan jelzi, hogy amilyen módon mi viszonyulunk „időseinkhez”, azzal adunk példát az utánunk jövőknek. Mi magunk sem tudhatjuk, hogy aktív időskor – amilyenre példa Czeizel, Ranschburg, Vekerdy, Popper élete – jut-e nekünk, vagy éppen „Alzheimer, Parkinson úr” szegődik hozzánk kéretlen társként...

A könyvtári napokról

Az országos könyvtári napok kecskeméti zárókonferenciáján bemutatott prezentációmban igyekeztem némi humorral fűszerezve, egyfajta mozaikszerű „kémjelentés” formájában bemutatni jellegzetes kezdeményezéseket a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtárban (FSZEK). Ezt egy cikk keretei között egy az egyben nem lehet tükrözni, de nem szeretném pusztán száraz statisztikai adatok formájában bemutatni a FSZEK programjait, rendezvényeit. A fővárosban nem könnyű kitűnni a kulturális kínálat sokféleségéből, de erre – általában elmondható – a könyvtárak sikeres kísérletet tettek. Ebben az országos médiakampány mellett a helyi sajtó tudósításai, a honlapok, illetve online hírlevelek és az iwiw is segítettek.

Természetesen nem hallgatható el, hogy a sikerek mellett voltak programok, melyek jóformán észrevétlenek maradtak. Ez nem is feltétlenül a programot minősíti, de a tanulságokat érdemes levonni.

Jelentés a nagyikról...

Megfigyelésünket az Országos nagyí könyvtári napok apropóján 2009. október 5-étől 11-éig végeztük Budapesten, 40 könyvtárban, mintegy 240 programon. A célszemélyek száma meghaladta a tízezer főt. Összegzésül már előljáróban is elmondható, hogy a „nagyik” szívesen tartózkodnak könyvtárosok társaságában. Alapvetően kreatívnak bizonyultak, „társas lények”, és igyekeznek tájékozottak és egészségesek lenni... Lássuk a bizonyítékokat!

Kreatívak?

2009. október 6-án mutatta be *Téglás-Hajós Éva Számvetés* című, válogatott versekből és írásokból álló legújabb könyvét a Lőrinci Nagykönyvtárban. A megjelent hatvan érdeklődő zöme a pályatársak, kortársak közül került ki.

Az Ugocsa utcában, a Csipkeverők Baráti Körének bemutatóján, a csipkeverés fortélyaival ismerkedhettek meg könyves vásár-

nap délelőtt a könyvtárba látogatók. A vállalkozó kedvűek maguk is kipróbálhatták a különböző technikákat.

Kiállítás megnyitók sora bizonyította (pl. Budafokon, Kispesten, Kőbányán, Békásmegyeren stb.), hogy az idősek a fotózástól a foltvarrásig számtalan területen állják meg a helyüket.

Egészségeselek?

Központi Könyvtárunkban 2009. október 8-án *Előadások a testkultúráról* címmel az alábbi témákat jártuk körbe: bőrápolás, Oriflame-sminktanácsadás; önvédelem idősebb korban: Krav Maga bemutató; alternatív gyógy módok, homeopátia (utóbbi esetben az előadó *Zarándi Ildikó* volt). Az előadás-sorozattal párhuzamosan a szomszéd teremben sminktanácsadást és bőrelemzést szerveztünk, aminek óriási sikere volt. A tanácsadásra és sminkelésre sorban álltak a résztvevőink. Az előadás-sorozatra vonatkozó tesztkérdések nyertesei értékes ajándékban részesültek. A résztvevők száma hozzávetőleg 80 fő, akiknek sikerült kellemes délutánt biztosítani.

A *keleti és nyugati orvoslásról* szóló egészségnapot sokan látogatták a Pacsirta utcában, szintén október 8-án.

A Fő téri könyvtárban *Lászik András* és *Lászik Ágnes* orvos és természetgyógyász tartott oldott, barátságos hangulatú előadást. Remek stresszoldó technikákat ismerhetett meg a közönség, többek között például az aroma-és szinterápiát. Valamint a doktornő által kifejlesztett salsa-aerobicot, amely kiváló módszer arra, hogy az aktív, táncos mozgás közben elfeledhessük a hétköznapi gondjait, és igazán jól érezhessük magunkat.

Máté József a Csontváry utcai könyvtárban járt, ahol a reflexológiáról hallhattak tőle az érdeklődők.

Tájékozottak?

Sok könyvtárunkban szerveztek internethasználattal kapcsolatos programokat. Immár nemcsak tanfolyamokra kell kon-

centrálunk, hanem olyan alkalmak megteremtésére, amikor egy-egy problémát tudnak megvitatni a könyvtárossal az internetet egyébként aktívan használó idősek.

Ilyen volt az *Egérfogó*; a *Nemcsak a húszéveseké a világháló*; a *Honlapbarangoló*; az *Idősebbek is elkezdhetik*; a *Már nem egészen fiataloknak*; a *Netre fel*; az *Öreg halász és a világháló* és számos hasonló program könyvtárainkban. Ezek jellemzően „személyes segítő szolgálat” típusú, alkalmanként

5–10 főt érintő programok voltak. Boráros téri könyvtárunkban meghirdették a 3G – három generációs családi csapatversenyt is.

Csak felsorolás jelleggel; néhány ismeretterjesztő program a palettáról: *Vekerdy Tamás* előadását száznál jóval többen hallgatták Lőrincen *Tanácsok szülőknek, nagyszülőknek* címmel. Helytörténeti előadások voltak Budafokon, Csepelen, Lőrincen, Angyalföldön. A helyi hagyományörző és lokálpatrióta egyesületek mellett a Tájak - Korok - Múzeumok Egyesület is bekapcsolódott a programokba. A Bach-virágterápiával ismerkedtek a látogatók a Vénusz utcai könyvtárban, a vendég *Juhász Judit* mesélt róla. *Földi Pál*, az ismert amatőr hadtörténész volt a vendég a Pesti úti könyvtárban, előadásának címe: *Hadak útján másképpen*. *Feketéné Bokor Katalin* fitoterapeuta tartott sikeres előadást Sashalmon. Gyógynövényekről a Szent László téri könyvtárban *Andóczy Balogh Anna* adott hasznos információkat. *Barnás Zsuzsa* a szépségápolásról tartott előadást az Ugocsa utcában. *Zenés*

Vekerdy Tamás

kalandozás a gasztronómiában: műveltségi vetélkedőt tartottak nyugdíjasklubok részvételével a Központi Könyvtárban. Utóbbi programot a Nyugdíjasklubok és Idősek „Életet az éveknek” Országos Szövetségével együttműködésben szerveztük, és a jutalom egy Gundel-ebéd volt a nyertes csapat számára. *Őseink nyomában* címmel *Hartai János* családfakutató tartott sikeres előadást szintén a Központi Könyvtárban. Ő a program után elmondta: „Többen jöttem hozzám az előadás után a rokonaik adatait tartalmazó kis cetlikkel, hogy kutassam ki a család-

Vitray Tamás és Szinetár Miklós

fájukat. Egy hallgató még hangversenyjegygyel is megajándékozott.”

Meglepő címmel szerveztek előadást a Pacsirta utcai könyvtárban: *A nagyszülők értéke a családban – gazdasági szemmel.*

2009. október 5-én *Hazai televíziózás régen és most* elnevezéssel szervezett programot a Központi Könyvtár. *Vitray Tamás* beszélgetett *Szinetár Miklóssal* a Központi Könyvtár nagy báltermében. A résztvevők a beszélgetés végétével kérdésáradattal fordultak az előadóinkhoz. A rendezvényen 140 fős közönséget láttunk vendégül. Az idősebb korosztály mellett a fiatalok, főleg média és kommunikáció szakos egyetemisták is képviseltették magukat, akik aktívan kérdéseket tettek fel.

Másnap, október 6-án ugyancsak a Központi Könyvtárban az *Alsó-Ausztria legszebb vidékei* című programon, a Necker-

mann szervezésében *Bocsák Eszter*, az Alsó Ausztria Idegenforgalmi Hivatal képviselője volt a vendég. A képekkel és videófelvétellel színesített előadást a hozzávetőleg 70 fős közönség érdeklődéssel hallgatta és nézte.

Társas természetűek?

Ugocsa utcai könyvtárunkban a 16 főből álló Szupernagy népdalkör egy „őszi csokrot” adott elő népdalokból. Előadás közben többször táncra perdültek, lelkesedésük magával ragadta a nézőket is.

A Pacsirta utcai könyvtárban lépett fel a lakótelep énekkara, de hasonló produkciót sok helyen szerveztek műkedvelő dalos, irodalmár stb. közösségeknek.

Több könyvtárban szerveztek sakkbajnokságot és számtalan helyen rejtvényfejtő versenyt, ilyen például az *Ütött a keresztesek órája* című bajnokság Dél-Pest 14 könyvtárában.

Móricz Zsigmond Könyvtárunkban ezüstkorú olvasó nyerhette el a „Kazinczy-díjat”, de több helyen köszöntötték a könyvtár legidősebb olvasóit, így például a csepeli Sétáló utcában, ahol iskolások műsorát fogadták nagy szeretettel az idősek. Itt a legidősebb olvasó 1911-ben született.

A következőkben csak felsorolás jelleggel olvashatók a kulturális jellegű programok. A legendás színművészt, Gábor Miklóst, kevésbé ismert oldaláról, írásain, naplóján keresztül mutatta be Kelecsényi László irodalomtörténész és Lázár Balázs színművész a Központi Könyvtárban. Csepelen, a Vénusz utcában Karinthy-estet szerveztek *Pálfai Péterrel*. Jókai Anna *Ne féljetek!* című kötetével ismerkedhettek a vendégek *Gede Márton* segítségével a Kálvária téren. *Méhes Csaba* pantomművész látogatott el a Békásmegyerrre, a *Mimóka* című előadást elsősorban a kisgyerekekkel érkezők élvezték. „Meseautóban *színezüst erdők során repülünk a szívünk tavaszán*” – az ismert dallamokat idéző nosztalgiaadélutánra Kispesten került sor. A mintegy 80 egybegyűlt – elsősorban 50 feletti közönség – nagy örömmel, hol könnyes szemmel, hol mosolyogva hall-

gatta a fiatalok tolmácsolásában Seress Rezső, Eisemann Mihály, Fényes Szabolcs édes-bús dallamait. A hallgatóság együtt „ült” éjjel az omnibusz tetején, „várta” a hatost a Nemzetinél, kimentünk Óbudára egy jó túróscsuszára, s ezen a délutánon a zene szárnyain eljutottunk a Horváth kertbe Budán...

GreCsó Krisztián a Bosnyák téri könyvtárban, *Bartis Attila* a Zsókavár utcaiban tartott író-olvasó találkozót.

Könyves vasárnap

A Központi Könyvtár és 19 tagkönyvtár kapcsolódott az immár hagyományos kezdeményezéshez. Bebizonyosodott, hogy azon könyvtárak, melyek ötletesebb-látványosabb programsorral készültek erre a napra, nagyobb közönséget tudtak megszólítani. 1948 fő élt az ingyenes beiratkozás, a próbatagság lehetőségével (a Központi Könyvtárban 851-en váltottak aznap tagságot, de száz fő körül iratkoztak be több könyvtárunkban is). Viszonylag kevesebben éltek a megbocsátás napja lehetőségével, viszont a film- és cédékölcsonzés kedvezménye, a díjtalan internethasználat sokak érdeklődését felkeltette. A hét tematikájától némiképp elszakadva aznap elsősorban a családi programoké volt a főszerep, hétvége lévén teljes joggal.

A Központi Könyvtárban több más gyerekprogram (kézműveskedés, lovagi torna stb.) mellett került sor *Gryllus Vilmos* és *Levente Péter* koncertjére. Mintegy 180 gyerek és 140 szülő jött el, alig fértek el a Sárkányos Gyerekkönyvtárban. Aznap került sor a *rocktörténeti vetélkedő* döntőjére is. 2009. szeptember 20-ától október 4-éig száznegyvenen vettek részt online játékunkban. A könyves vasárnapon a legeredményesebb 20 játékos mérkőzhetett meg az értékes nyereményekért. 16 órai kezdettel a nap csúcspontjaként *Tátrai Tibor&Szűcs Antal Gábor* latin zenei koncertjére került sor. A koncertnek mintegy 280 nézője volt.

A könyvtárak többségében családi kézműves-kreatív foglalkozások, játékok mellett látványos „húzórendezvényre” is sor ke-

rült. A Lőrinci Nagykönyvtárban *Gerendás Péter* koncert volt *Utazás a gitár körül* címmel; az Üllői úti könyvtár vendége *Váncsa István* humorista volt, aki a könyvtár receptversenyén zsűrielnökként működött közre. Az Ugocsa utcai könyvtárban a MOM Nostalgia Táncsoport táncbemutatóval szórakoztatta a könyvtárba látogatókat. A Király utcai könyvtárban *Az olvasás varázslata* címmel irodalmi, irodalomtörténeti játékokra és előadásra került sor. A Bíró Mihály utcai könyvtárban *Csonka András* színművész a cseh irodalom remekeiből olvasott fel – de aznap, valljuk be, nagy sikere volt itt a sörkóstolónak is. A Derús Alkonyat Nyugdíjas Egyesület *Verses Budapest* című összeállítását hallhatta a közönség a Liszt Ferenc téri könyvtárban. *Lugosi Viktória* író volt a vendége a Börzsöny utcai könyvtárnak, de ott lépett fel a *Horváth Alíz* Jazz Quartett is. *Pogány Judit* művésznő a Boráros téri könyvtárban olvasott fel mesét gyerekeknek. A Márai Sándor könyvtárban *Fábián Éva* mesemondót hallgatták a gyerekek.

A fenti válogatás a teljesség igénye nélkül készült, helyhiány miatt maradt ki számos ötletes program az országos könyvtári napok idei fővárosi – illetve FSZEK-es – eseményeiből. Zárszó helyett álljon itt egy a Központi Könyvtárunkba érkezett e-mail részlete: „Köszönjük, hogy gondoltatok az idősebb korosztályra, akiket sokan már inkább elfelejtenek, egyesek megtagadnak. Barátnőm és a magam nevében kívánom, hogy sokan találjanak el hozzátok, nekik is legyen olyan szép emlékek, mint amilyenek nekünk volt. Köszönettel! Sallai Zsuzsanna és Markgráf Aurélné”

Ez a levél tulajdonképpen az ország minden könyvtárosának szól, aki hozzátette a tudását, lelkesedését, szervezőképességét a programsorozat sikeréhez... ■

